

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
Str. Aleea Sinaia, Nr. 13, 130004, Târgoviște, România
Tel: 40-245-206101, Fax: +40-245-217692

rectorat@valahia.ro, www.valahia.ro

**SITURI DE VÂRSTĂ PALEOLITICĂ ȘI
NEOLITICĂ DIN ARIA SUBCARPAȚILOR
VRANCEI -
O ABORDARE A COMPORTAMENTULUI
UMAN PREISTORIC PRIN TEHNO-TIPOLOGIA
UTILAJULUI LITIC**

**CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:
PROF.UNIV.DR. MARIAN COSAC**

**DOCTORAND:
NICOLETA MĂDĂLINA SPÎNU (STĂNESCU)**

TÂRGOVIȘTE

2025

CUPRINS

Introducere.....	4
I. Istoricul și stadiul actual al cercetărilor.....	6
I. A. Perioada paleoliticului.....	6
I. B. Perioada Neoliticului în aria Subcarpaților Vrancei - Județul Vrancea.....	12
I. C. Perioada Neoliticului în aria Subcarpaților Vrancei - Județul Buzău.....	16
I. D. Discuții.....	19
II. 1. Cadrul natural – O abordare din perspectiva georheologică a siturilor.....	20
II. 2. Discuții.....	30
III. Analiza tehnologică și tipologică a ansamblurilor litice de vârstă paleolitică și neolitică din aria Subcarpaților Vrancei.....	31
III. A. Tehnologie și tipologie litică . Principii metodologice.....	31
A. 1. Elemente de analiză tehnico-tipologică.....	32
A. 2. Funcționalitate.....	34
A. 3. Materia primă.....	35
III. B. Studiu de caz: analiza tehnologică și tipologică a materialului litic descoperit în siturile de vârstă paleolitică și neolitică din aria Subcarpaților Vrancei.....	37
III. B. a. Siturile paleolitice din aria Subcarpaților Vrancei.....	37
B. a. I. Vitănești de sub Măgură – „La Coasta lacului”.....	37
B. a. II. Vitănești de sub Măgură – „Lutărie 1”.....	50
B. a. III. Dealul Chicera.....	51
1. Mănăstioara (com. Fitionești) – „Chicera”.....	53
2. Crucea de sus (Panciu) – „Ferma 1 Movilița”.....	58
3. Mănăstioara (com. Fitionești) – „NV de conacul lui Ene Baci”.....	61
B. a. IV. Bârsești (com. Bârsești) – „Podul Vâlcele”.....	62
B. a. V. Beciu (com. Vârteșcoiu) – „Cariera de argilă”.....	66
B. a. VI. Discuții.....	67
III. B. b. Locuirile neolitice din aria Subcarpaților Vrancei.....	69
B. b. I. Coroteni (com. Slobozia Bradului) – „Sediul CAP”.....	69
B. b. II. Coroteni (com. Slobozia Bradului) – „Cetățuia”.....	90
B. b. III. Căndești (com. Dumbrăveni) – „Curături”.....	107

B. b. IV. Bonțești (com. Cârligele) – „Pe Jitie”.....	126
B. b. V. Bonțești (com. Cârligele) – „La Nucușori”.....	133
B. b. VI. Muncelu (com. Străoane) – „Fântâna din vale”.....	142
B. b. VII. Budești (com. Cotești) – „Malul stâng al pâraului Cârceiu”.....	159
B. b. VIII. Discuții.....	162
IV. Cercetări interdisciplinare în siturile paleolitice și neolitice din aria Subcarpaților Vrancei.....	164
IV. 1. Abordarea GIS a siturilor din arealul studiat.....	164
IV. 2. Analiza petrografică a materialului litic descoperit în siturile de vârstă paleolitică din aria Subcarpaților Vrancei.....	172
IV. 3. Datări radiocarbon.....	183
IV. 4. Abordarea paleoclimatică a profilului din situl „Lutărie 1”, Vităneștii de sub Măgură.....	185
IV. 5. Analiza pieselor din obsidian descoperite în siturile neolitice din Județul Vrancea.....	188
IV. 6. Cercetarea non – invazivă a sitului Coroteni – „Sediul CAP”, com. Slobozia Bradului.....	190
V. Concluzii.....	201
VI. Lista ilustrațiilor.....	208
VII. Bibliografie.....	214

REZUMAT

Cuvinte cheie: Paleolitic, Neolitic, material litic, analiza tehnico tipologică, Subcarpații Vrancei, interdisciplinaritate.

Studiul de față se concentrează pe analizarea din punct de vedere tehnico tipologic a ansamblurilor litice descoperite în siturile de vârstă paleolitică și neolitică din aria Subcarpaților Vrancei, prin reevaluarea unor mai vechi colecții, dar și prin analizarea unor noi colecții rezultate din cercetările întreprinse de noi, în cadrul cercetărilor noastre de teren ce au avut ca obiectiv reidentificarea siturilor și identificarea de noi situri.

Spațiul geografic, abordat în prezenta lucrare, se suprapune peste Subcarpații Vrancei (sectorul nordic al Subcarpaților de Curbură), la care a fost adăugat și Glacisul Râmnicului care aparține Câmpiei Române din punct de vedere hipsometric, dar pe care l-am introdus în abordarea noastră, ca urmare a prezenței unor importante situri preistorice pe care, deși situate în câmpie, le-am legat mai ales de activitatea umană din aria colinelor subcarpatice.

Reevaluarea materialelor litice din depozitele muzeale și rezultatele obținute în urma recentelor cercetări (în special, la Vităneștii de sub Măgură – „Lutărie 1” și Bontăștii – „La Nucușori”) au făcut oportună reluarea subiectului nostru la o distanță de cel puțin trei decenii de la ultimul studiu legat de acest spațiu.

Lucrarea este structurată după criteriul cronologic. După primele două capitole, dedicate istoricului cercetării și cadrului natural, urmează prezentarea analizei tehnico-tipologice a materialului litic cioplit descoperit în așezările paleolitice și neolitice din aria Subcarpaților Vrancei și metodele interdisciplinare aplicate în cercetarea unora dintre situri.

În capitolul I - *Istoricul cercetării* - am încercat să evidențiem principalele etape în cercetarea Subcarpaților Vrancei și evoluția discursului arheologic, examinând interpretările și definițiile diferitelor realități arheologice surprinse.

Subcarpații Vrancei reprezintă o zonă mai puțin cunoscută din punct de vedere arheologic, acest fapt se datorează în principal absenței cercetărilor de teren, a unor mari investiții și a lipsei unor arheologi specializați în cercetarea acestor perioade, în cadrul instituțional al Muzeului județean Vrancea, în perioada comunistă și post comunistă.

Potențialul arheologic al Subcarpaților Vrancei, pentru perioada paleoliticului și neoliticului, este destul de ridicat. Din cele 31 de situri paleolitice și neolitice semnalate, doar

în 9 au fost realizate investigații intruzive ce presupun minim un sondaj. În puține situri au fost întreprinse săpături mai ample: Vităneștii de sub Măgură – „La Coasta lacului” și „Lutărie 1”, Bonțești „La Nucșori”, Vârteșcoiu – „Cariera de argilă”, Coroteni „Sediul CAP”, „Cetățuie”, „Grădina lui Ilie Pavel”, Căndești „Curături” și Coțatcu „Cetățuia”.

Valorificarea științifică este inegală; multe dintre cercetările întreprinse sunt descrise în rapoarte de săpătură, uneori în formă extinsă, dar sunt și cazuri în care se păstrează un simplu lot de materiale fără înregistrări scrise sau grafice. Chiar dacă încă mai sunt zone puțin cercetate și domenii insuficient exploatate, alăturând informațiile obținute prin săpătură cu cele post săpătură (cercetări interdisciplinare), în momentul de față credem că se poate obține o imagine de ansamblu a locuirii umane în acest areal - Subcarpații Vrancei.

Cadrul natural - o abordare din perspectivă georheologică a siturilor este cel de-al doilea capitol al lucrării în care sunt prezentate detaliat caracteristicile morfologice, geologice, climatice, hidrografice și litologice ale Subcarpaților Vrancei, dar și perspectiva georheologică a siturilor din acest areal.

Subcarpații Vrancei, ce reprezintă axa lucrării noastre, marchează limita între Valea Trotușului la Nord și Văile Buzăului și Slănicului de Buzău la Sud și fac parte din Grupa Subcarpaților de la Curbură, formând sectorul nordic al acestora. Acestora li se adaugă Glacisul Râmnicului, care mărginește la exterior întreaga grupă a Subcarpaților Vrancei. De altfel, acest glacis poate fi considerat ca aparținând genetic arealului subcarpatic, reprezentând o treaptă mai coborâtă asimilată unui povârniș care face contactul cu câmpia.

Din punct de vedere hipsometric, arealul este cuprins între 1205 m la limita cu Carpații de Curbură și 82 m la contactul cu Câmpia Râmnicului. Cea mai extinsă treaptă hipsometrică este cea de 200 – 400 m (37%), urmată de cea de 400 – 600 m (35%). Ponderea cea mai redusă o ocupă treapta de peste 1000 m, doar 0,7% din întreaga suprafață. Caracterele generale ale reliefului sunt date de prezența celor două șiruri de depresiuni (aliniamentul depresiunilor submontane Soveja, Vrancea, Nereju, Jitia și cel al depresiunilor intracolinare: Răcoasei, Vizantei, Mera, Dumitrești), închise la est de două șiruri paralele de dealuri cu altitudini generale cuprinse între 600 și 1000 m (șirul estic și aproape 1000 m șirul dealurilor interne).

O altă particularitate legată de evoluția geomorfologică și de situarea acestui areal la exteriorul Carpaților, precum și de prezența aici a celei mai active tectonice unități fizico-geografice din România (curbura Carpaților), este prezența nivelelor de terase dispuse de-a lungul principalelor artere hidrografice. Pentru întreg arealul sunt considerate, în medie, 8 nivele de terasă, cu varietăți locale pentru fiecare arteră hidrografică. De exemplu, pentru văile principale care își au izvoarele în arealul muntos și traversează Subcarpații, sunt descrise 10

nivele de terasă, pentru cele izvorăsc din arealul montan dar traversează doar parțial Subcarpații sunt identificate 6 terase, pentru cele care izvorăsc din dealurile din aliniamentul vestic de dealuri și traversează integral Subcarpații sunt descrise 7 nivele, iar pentru cele care își au izvorul în dealurile subcarpatice și se varsă în cadrul depresiunilor, 9 nivele. Altitudinile relative ale podurilor de terasă sunt cuprinse între 1-3 m, și 235-240 m.

Față de aceste structuri, rețeaua hidrografică are, în linii mari, caracter transversal, cu direcție dominantă vest-est. În lungul principalelor artere hidrografice apar depozite noi, cuaternare, formate dominant din pietrișuri, nisipuri și depozite loessoide.

Din punct de vedere geologic, arealul se grefează pe zona flișului paleogen și pe depozitele molasei mio-pliocene caracteristice întregului sector subcarpatic.

Legat de litologie se poate observa că întreg arealul este alcătuit în general din roci necoezive, argiloase, cu un potențial morfodinamic ridicat, fapt reflectat în relief prin numeroasele forme ale eroziunii hidrice și ale deplasărilor gravitaționale prezente în acest areal.

Cele 31 de situri identificate în Subcarpații Vrancei, aparținând intervalului paleolitic – neolitic au fost analizate pornind de la raportul lor față de caracteristicile actuale ale mediului, și am încercat să identificăm trăsăturile comune care caracterizează cele mai multe dintre siturile analizate.

Raportarea siturilor la Modelul Numeric al Terenului, pune în evidență faptul că toate siturile analizate sunt încadrate într-un ecart altimetric de doar 398 m, situl amplasat la cea mai mică altitudine (161 m) fiind Căndești – Coada Rublei, iar cel situat la cea mai mare altitudine este Bârsești – Gogoi (599 m), ambele situri aparținând culturii Starcevo Criș.

Siturile abordate în demersul nostru se repartizează aproape uniform în funcție de distanța față de râuri. Cele mai izolate situri față de rețeaua actuală de văi sunt Căndești – Coasta Rublei și Beciu – Cariera de argilă. Asta nu înseamnă în mod obligatoriu că siturile erau lipsite de resursa de apă, existând posibilitatea ca actuala configurație a văilor să fie diferită față de momentul de maximă activitate a sitului, sau posibilitatea ca situl să fie mai extins decât se cunoaște în prezent.

Capitolul III *Analiza tehnologică a ansamblurilor litice de vârstă paleolitică și neolitică din aria Subcarpaților Vrancei*, împărțit în două subcapitole, prezintă metodologia aplicată în analiza materialelor litice cioplite și studiul detaliat al pieselor litice descoperite în așezările paleolitice și neolitice din aria Subcarpaților Vrancei.

Primul subcapitol *Tehnologie și tipologie litică. Principii metodologice*, prezintă metodologia analizei litice, evidențiind trecerea de la simple clasificări tipologice la abordări complexe care iau în considerare contextul tehnologic, cultural și funcțional al artefactelor

litice. Aparent, din punct de vedere teoretic, abordarea tehnologică a unui ansamblu litic poate excela printr-o complexitate al cărui unic rol ar fi acela de a complica inutil înțelegerea în parametrii săi reali a fenomenului cultural. În domeniul tehnologiei litice, conceptul de „lanț operatoriu” a făcut obiectul a numeroase interpretări, iar în ceea ce privește tipologia, criteriilor de definire a tipurilor de unelte le-au lipsit adeseori coerența și unitatea.

În acest subcapitol am încercat să abordam toate etapele unui studiu tehnologic printr-o prezentare cât mai completă a acestora, însoțită de detalieri de ordin metodologic.

Al doilea subcapitol *Studiu de caz: analiza tehnologică și tipologică a materialului litic descoperit în siturile de vârstă paleolitică și neolitică din aria Subcarpaților Vrancei*, facem o descriere detaliată, din punct de vedere tehnico tipologică, a fiecărei piese identificate în siturile paleolitice și neolitice.

Pentru perioada Paleoliticului, în arealul studiat, aria Subcarpaților Vrancei, au fost repertoriate șapte situri, din care provin doar materiale litice fără asociații faunistice. Conform datelor publicate până în acest moment, doar în două din cele șapte situri au fost realizate investigații intruzive (incluzând și sondaje); pentru restul descoperirilor, piesele litice au fost colectate în urma evaluărilor de teren, deci decontextualizate.

În urma analizei noastre, s-a observat că lanțul operațional nu poate fi urmărit pe parcursul tuturor etapelor sale. Cu siguranță acest fapt se datorează în principal modalității de recuperare fortuită a pieselor litice. Primele desprinderi de pe nucleu (*entames*), așchiile sau lamele care conservă cortexul în proporție mai mare de 50%, resturile de debitaj, dar și nucleele nu sunt numeroase. Acest fapt se poate explica fie prin derularea decorticării și amenajării nucleului în afara sitului, fie prin inconsistența eșantionului studiat.

Piesele retușate includ piesele care prezintă modificări intenționate, executate fie în vederea amenajării unei părți active, fie pentru a facilita înmănușarea.

Pentru siturile de pe raza comunei Bolotești, Vităneștii de sub Măgură, „La coasta lacului” și „Lutărie 1”, eșantionul analizat este format din 60 de piese litice (58 descoperite în punctul „Coasta lacului” și 2 în punctul „Lutărie 1”), fără a putea face o distincție între piesele rezultate din cercetarea perieghetică și piesele *in situ*, din săpătura arheologică. Cele mai numeroase (32%) sunt din silex de Prut-Nistru și silex de Nistru Podolian; restul materiilor prime (silicolit de tip Lepșa, silicolit eocen, silicolit de Ceahlău, radiolarite, roci silicioase detritice de tip Audia, gresii silicioase glauconitice, cuarț, menilit și alte tipuri de silicolite) întrunesc procente ce variază între 5% și 15%. Cele mai numeroase produse de debitaj sunt așchiile (n=27), urmate de suporturile laminare (n=14); alături de acestea, apar piesele retușate (n=9), fragmente indeterminate (n=8) și nuclee (n=2).

Materialul litic identificat în siturile din zona Dealului Chicera și în comuna Bârsești, însumează 39 piese și include produse de debitaj și piese retușate confecționate din silicolit de Lepșa, roci silicioase de tip Audia, gresii silicioase glauconitice, radiolarite, gresie cuarțoasă micacee, silex de Prut-Nistru, cuarțit, silex de Nistru podolian. Cele mai numeroase suporturi sunt așchiile ($n = 24$), majoritar fragmentate, alături de care apare o piesă indeterminată (posibil, fostă *tablette de ravivage*), două piese de tip *grattoir* distale cu front activ centrat, parțial reamenajat, nouă lame (din care doar una completă *sous-entame* și o lamelă fragmentară), un nucleu și doi galeți. Nucleul din gresie silicioasă glauconitică, are plan unic de lovire, suprafețe de debitaj opuse/adiacente, negativele ultimelor desprinderi aparțin așchiilor și accidentelor de debitaj, iar suprafața corticală este rulată. Galeții, confecționați din radiolarit, prezintă negative de așchii *réfléchies*.

Atribuirea lor culturală a fost făcută inițial doar pe baza caracteristicilor tehnolo-tipologice, probabil și în funcție de materia primă identificată. Abordare noastră nu aduce date suplimentare în susținerea încadrărilor culturale, doar o plasare la modul general în perioada Paleoliticului superior.

Stadiul cunoașterii neoliticului din arealul abordat de noi este pana la un punct comparabil cu acela al informațiilor despre perioada paleoliticului. Totuși, în ultima perioadă de timp au fost publicate o serie de lucrări în care doar a fost sintetizat stadiul cercetării culturilor neolitice Starčevo-Criș și Boian.

Putem concluziona că numărul redus de materiale litice descoperite în așezările neolitice din arealul abordat, atât cele aparținând așezărilor Starčevo Criș cât și cel al așezărilor Boian, se datorează în mare parte lipsei cercetărilor arheologice în aceste situri. Mare parte din aceste situri au fost cercetate în anii '70 și '80 ai secolului trecut, materialul litic fiind colectat în absența unor norme metodologice acceptabile, fără să avem indicații clare referitoare la contextul descoperii lor (pe unele piese avem marcaje în care ne sunt menționate anul cercetării și locuința în care au fost descoperite, iar altele doar numele sitului și anul), sau au fost descoperite întâmplător la suprafața sitului.

Eșantioanele analizate de noi din cele 7 situri cercetate (Bonțești – *Pe jitie și La Nucșori*, Muncelu – *Fântâna din vale*, Budești - *Malul stâng al pârâului Cârceiu*, Coroteni – *Sediul CAP și Cetățuia*, Căndești – *Curături*), însumează peste 650 de piese, retușate și neretușate. Comparând numărul de piese descoperite în așezările Starčevo Criș și cele Boian, diferența cantitativă este semnificativă, dar concluzia noastră este că acest fapt se datorează interesului mai mare arătat de arheologi așezărilor atribuite comunităților Boian. De exemplu, în așezarea de la Muncelu, atribuită comunității Starčevo Criș, întregul eșantion analizat a fost

descoperit la suprafață, însumând peste 80 de piese, ceea ce ne face să presupunem că în urma unei cercetări arheologice acesta ar fi mult mai numeros. Rămâne un obiectiv pentru viitor cercetarea arheologică a acestui sit.

Piesele retușate din contexte neolitice alcătuiesc șase grupe tipologice: *grattoirs*, lame/lamele retușate, *perçois*, lame cu troncatură, așchii retușate și vârfuri.

Nucleele și piesele de tip *tablette de ravivage* sunt foarte puțin prezente în colecțiile studiate, iar piesele corticale și produsele de reamenajare de tip *crête* reprezintă mai puțin 5% din eșantioane, probabil datorită faptului că producția litică propriu-zisă nu s-a desfășurat în perimetrul zonei cercetate din situri.

Prezența urmelor de uzură macroscopice pe piese retușate și neretușate, datorate fie utilizării propriu-zise, fie sistemului de înmănușare, pare să extindă încadrarea ca unelte la aproape întreaga categorie a produselor de debitaj. Dat fiind că majoritatea suporturilor neretușate este reprezentată de piese fragmentate, nu este exclus ca acestea să fi fost, inițial, parte din categoria uneltelor formale.

În acest context, chiar dacă lotul de piese este relativ mic, analiza materialului litic din siturile neolitice din Subcarpații Vrancei devine utilă, atât prin prisma analizei, macroscopice, tehnologice, tipologice, caracteristicile petrografice cât și prin faptul că piesele din obsidian au beneficiat de analize XRF, menite să aducă mai multe precizări asupra originii sursei de materie primă. Toate acestea sunt necesare pentru o mai bună înțelegere a rolului atribuit materialului litic cioplit în ansamblul economiei comunităților neolitice.

Capitolul IV este alocat analizelor interdisciplinare efectuate în siturile din arealul abordat (*Cercetări interdisciplinare în siturile paleolitice și neolitice din aria Subcarpaților Vrancei*).

a. Abordarea GIS a siturilor din arealul studiat

După cum precizam în capitolul dedicat cadrului natural (capitolul II), cele 31 de situri identificate în Subcarpații Vrancei, aparținând intervalului paleolitic – neolitic, au fost analizate pornind de la raportul lor față de caracteristicile actuale ale mediului și am încercat să identificăm trăsăturile comune care caracterizează cele mai multe dintre siturile analizate. Pornind de la toate aceste caracteristici, am realizat tabloul statistic al caracteristicilor siturilor cunoscute încercând să extragem caracteristicile comune ale acestora. Pentru a crea o bază de plecare pentru identificarea de noi posibile situri, am acordat punctaje de la 1 la 5 tuturor caracteristicilor analizate, conform localizării siturilor.

Ca un prim exemplu, pentru pantă se constată că în ecartul de pantă 0°-13.8°, în care sunt situate toate siturile, media aritmetică a pantelor tuturor siturilor este de 4.6°. Împărțind

acest interval la numărul de clase, constatăm că în intervalul 0-2.8 sunt cele mai multe situri – 14, în intervalul 2.8-5.6 sunt 6 situri, în intervalul 5.6-8.4 sunt 5 situri, în intervalul 8.4-11.2 sunt 4 situri iar în intervalul 11.2-14 sunt 2 situri.

Plecând de la hărțile reclasificate, prin însumarea lor cu ajutorul funcției Map Algebra a rezultat o hartă cu valori cuprinse între 5 și 28, unde valoarea 5 reprezintă posibilitatea minimă de existență a siturilor preistorice, iar valoarea 28 semnifică locurile cu probabilitatea maximă de a identifica noi situri. Cu ajutorul acesteia, am încercat să realizăm o hartă de predictibilitate pentru siturile preistorice din acest areal. Metoda este una din ce în ce mai utilizată într-o serie de studii, pentru diverse tipuri de situri preistorice. Prin reclasificarea hărții rezultate în cinci clase, am obținut o hartă a predictibilității terenului pentru amplasarea siturilor preistorice. Valorile din hartă pot fi exprimate astfel: 1 - probabilitate foarte mică, 2 – probabilitate mică, 3 – probabilitate medie, 4 – probabilitate mare și 5 – probabilitate foarte mare de existență a unor situri preistorice.

b. Analiza petrografică a materialului litic descoperit în siturile de vârstă paleolitică din aria Subcarpaților Vrancei

Analiza petrografică în imersie de apă a cuprins 96 artefacte, provenind din descoperiri de factură paleolitică din județul Vrancea, incluse în 13 categorii de materii prime. Cea mai mare parte a acestora corespunde materiilor prime definite și caracterizate din surse geologice din bazinul mijlociu și inferior al Bistriței. Dată fiind prezența Flișului Carpaților Orientali în zona Vrancei, este foarte probabil ca acestea să fi derivat din ocurențe geologice din Munții Vrancei, erodate de râul Putna și afluenții săi. Cu toate acestea, caracteristicile petrografice nu corespund în totalitate descrierilor geologice ale rocilor silicioase din Flișul Munților Vrancei.

Gresiile glauconitice prezintă trăsături petrografice corespunzătoare, în mare parte, celor descrise în literatura geologică pentru gresiile glauconitice din Muntele Tisaru, dar corespund și gresiilor glauconitice de Audia, de pe cursul mijlociu al Bistriței.

Caracteristicile petrografice ale radiolaritelor sau ale chert-urilor cu radiolari corespund celor din zona Vrancei menționate în literatura de specialitate. Sursele geologice ale materiilor prime din categoriile A-H sunt prezente la mai puțin de 50 km vest (în linie dreaptă) față de punctele de proveniență ale artefactelor discutate aici.

c. Datări radiocarbon

Un singur sit din arealul abordat de noi a fost estimat prin metoda radiocarbon, este vorba de „Lutărie 1”, Vităneștii de sub Măgură. Acest fapt se datorează cu mare probabilitate absenței unor contexte arheologice certe în vechile cercetări arheologice, iar acolo unde piesele au fost recuperate în urma unor săpături sistematice, de exemplu „Coasta Lacului”, nu au fost

identificate resturi de combustie sau organice. Probele prelevate de noi, în cursul săpăturilor din anul 2022, este vorba de resturi de combustie, din proximitatea a două piese litice, au fost analizate la Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară Horia Hulubei (IFIN – HH). Rezultatele obținute (Ro AMS 2267.87: vârsta radiocarbon convențională (B.P.) – 31.891; probabilitatea de 94% ca vârsta să fie cuprinsă între 35034 și 33532 cal. BP; Ro AMS 2268.87: vârsta radiocarbon convențională (B.P.) – 31.467; probabilitatea de 95,4% ca vârsta să fie cuprinsă între 34.660 și 33.199 cal. BP; Ro AMS 43R: vârsta radiocarbon convențională (B.P.) – 31.891; probabilitatea de 95,4% ca vârsta să fie cuprinsă între 36.983 și 35.821 cal. BP; Ro AMS 44R: vârsta radiocarbon convențională (B.P.) – 31.467; probabilitatea de 95,4% ca vârsta să fie cuprinsă între 36.609 și 35.148 cal. BP).

d. *Abordarea paleoclimatică a profilului din situl „Lutărie I”, Vităneștii de sub Măgură*
Nivelul arheologic datat este prezent într-o matrice de loess nisipos, carbonatic. În cadrul acestei subunități la adâncimea de aproximativ 455 cm se observă un nivel de cenușă vulcanică grosieră, gri-albicioasă, de aproximativ 10 cm grosime. La aproximativ 60-65 cm sub nivelul de cenușă vulcanică au fost identificate piese litice, asociate cu resturi de combustie, cenușă și cărbune diseminat lateral pe 4-5 m. Mai mult, la circa 560 cm adâncime a fost identificat un alt nivel de cenușă vulcanică, gri-roșiatic, continuu lateral sub forma de lentile de 2-5 cm grosime.

e. *Analiza pieselor din obsidian descoperite în siturile neolitice din Județul Vrancea*

XRF ne poate oferi un mijloc rapid, precis și nedistructiv de analiză a compoziției chimice a obsidianului, iar introducerea analizelor portabile (pXRF) a permis efectuarea măsurătorilor „pe teren”, adică la fața locului sau într-un muzeu, dar în cazul nostru piesele au fost analizate la Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, de dr. Adina Boroneanț. Concluzia este că sursa de obsidian pentru neoliticul din arealul nostru a fost sud-estul Slovaciei.

f. *Cercetarea non – invazivă a sitului Coroteni – Sediul CAP, com. Slobozia Bradului, Jud. Vrancea*

În vederea obținerii unor date suplimentare prin metode non invazive am inițiat un studiu magnetometric în situl arheologic Coroteni, Sediul CAP, din com. Slobozia Bradului. În harta magnetometrică obținută se constată prezența unei densități mari de anomalii de mici dimensiuni, uneori grupate, generate de prezența gropilor de orice tip (menajere, provizii). Acestea se distribuie pe întreaga jumătate estică a suprafeței prospectate, ocupând această parte a promontoriului de la nord la sud. Arealul central-estic este ocupat de un grup de structuri mai mari, tot relativ circular-ovale, ce exprimă magnetism termoremanent determinat de o ardere puternică. Nu a putut fi distinsă o planimetrie clară a acestui sit, poate doar cu excepția acestei zone cu structuri arse, asta și din cauză că stațiunea nu a fost integral prospectată urmare a

accesului limitat în suprafețele dinspre est. Deși destul de difuz, cu un contrast scăzut, posibil ca înspre nord, așezarea să fi avut un șanț ce închidea această zonă.

Rezultatele prezentate pot contribui la înțelegerea organizării interne a sitului în această parte prospectată fiind, totodată, utile pentru viitoarele strategii de săpătură arheologică. Analizând tipurile de răspunsuri oferite de metoda magnetometrică, credem că aplicarea unor măsurători electrice ar putea clarifica anumite zone multistratificate prin detaliile pe care le pot acestea oferi. Investigațiile magnetometrice merită, de asemenea, extinse în zone astăzi inaccesibile, și utile s-ar putea dovedi și măsurătorile de câmp total cu magnetometrul cu vapori de cesiu, datorită unei mai mari rezoluții de care această tehnologie beneficiază.

Datele prezentate aduc indiscutabil informații suplimentare față de ceea ce era cunoscut din acest areal, dar demersul nostru este doar un început în atragerea atenției asupra continuării cercetărilor arheologice în acest spațiu.